

מה קורה לאדוני עיראק מישפטי

ה סגן התורן של בית-הסוהר אלימדין בבגדאד בדק את תוכן הסירים. הוא הפך את העופות הצלויים, בחש כמיונה, הריח את החרדל, נעץ עיניים בוהות בעוגות הקצפת. לבסוף הראה בתנועה קצרה לאחד המשרתים האורחיים, שהביאו את המיטען הטעים לבית-הסוהר: "בסדר, אפשר להכניס להם".

"הם" היו למעלה מחמישים קציני צבא גבוהים, אשר חיכו לביורור בפני בית-המשפט הצבאי, שהוקם עליידי מועצת ההפיכה העיראקית. יחד עם האוכל הוכנסו לבית הסוהר שני מצרים: כתב וצלם של השבועון אל-מוצאוור. מאז הפיכת ה-14 ביולי זוכה העתונות המצרית ליחס טוב במיוחד מצד שלטונות עיראק, לכפר על החרם ההדדי אשר שרר קודם לכן.

"התחשבנו במעמדם הקודם", הסביר מפקד בית-הסוהר למצרים, "והרשינו להם לקבל את ארוחותיהם מבתיהם". אחר שאל המפקד אם רצון אורחיו להתחיל את ביקורם באגף הצבאי או באגף האזרחי של המוסד. "ברגע זה", הוסיף, "יש לנו רק אורח אחד. עתונאי יהודי".

★ ★ ★

מ ספר העיתונאי המצרי: "הדלת נפתחה. מולי ניצבה הרמות המקורית של אותה קריקטורה סמלית של היהודי לוי. היה זה גיאק שאול, עורך העתון עיראק טיימס מטעם הישראלים".

המצרי ביקש לעשות רושם על מפקד בית-הסוהר. הוא פנה לעורך האסיר: "האם אתה עוד מחזיק באורחותך הישראלית?"

"אני עיראקי, אדוני", השיב היהודי בשקט.

"איזה עיראקי? של גורי אל-סעיד?" המשיך המצרי ללעוג.

"אני עיראקי, אדוני", חזרה התשובה.

המצרי עבר לאגף הצבאי. בתא הראשון מצא את עיאו

סגן הרמטכ"ל

עיאו אל-דאעייסתאני, ב' שעת הפסקה במשפטו. הוא מנצל הזדמנות זו לשבת, בהעדר כסא בתא-הנאשמים.

הקודמים במשטר הפיכה? בגדאד

סגן-אלוף אחד הצדיק את חלקו בהעברת הנשק לגבול הסורי בכך שהוא חייל, וחיל מלא פקודה. "כך זה בצבא", הצטדק, "אינך יודע זאת, אבל ככה זה...". "אני יודע על הצבא לפחות באותה מידה שאתה יודע", השיב המצרי הנעלב, "גם אני הייתי קצין בצבא. במקומך, בקבלי הוראה שהיא לדעתי מנוגדת לטובת ארצי, הייתי פונה למפקד הגבוה יותר ומביא את הדבר לתשומת לבו". "למי יכולתי לפנות?" התמרמר העיראקי, "לגורי אל-מפקד חיל המודיעין סירב לדבר עם המצרי, סגנו בכה מרוב בושה"; ואילו ראש אגף ההדרכה סירב להצטלם בפגימה, עמד על כך שיצולם רק כשהוא לבוש מלוא מדיו. "האלגנטיות היא הרגל קבוע אצלי", הסביר. "אפילו בבית-הסוהר?" נשאל. "אפילו בגיהנום!" השיב.

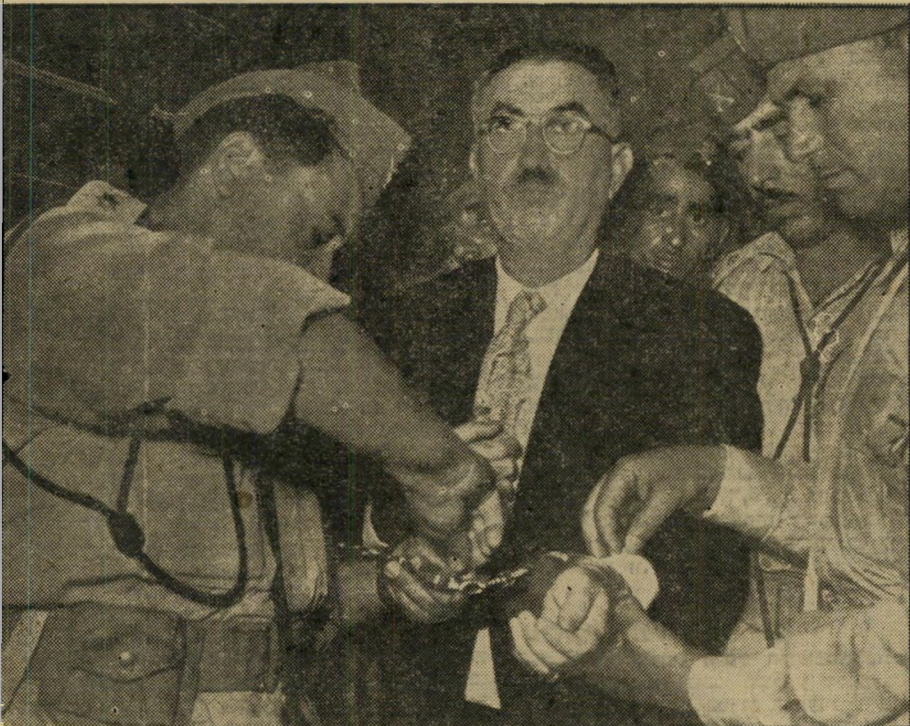
★ ★ ★

מחרת ביקור זה נפתח המשפט הגדול. אולם הישיבות של בית-הנבחרים העיראקי הוכשר לתפקידו החדש, כשכל המקומות ביציע לרשות הקהל. באולם עצמו הוצב תא נאשמים (בו לא הותקן שום מושב, כדי שהנאשם לא יירדם או יטה את תשומת לבו מן המתרחש בבית המשפט) והוקצו מושבים לנציגי העתונות.

מתחת לדגל העיראקי (שלא שונה) והסיסמה "בשם העם" ישבו חמשת קציני בית-המשפט. מולם ניצב הנאשם הראי שון והעיקרי: מפקדם לשעבר, עיאו אל-דאעייסתאני. כל מי שהיה מישהו במשטר המלוכני, ונשאר בחיים, הובא להעיד. בכניסה לאולם התעכב כל עד כמה שניתן, עד אשר קצין המשמר הסיר מידיה את אויקי הברזל. כי העדים, כמו הנאשם עצמו, הובאו מבתי-סוהר, שם הם מוחזקים עד אשר יבוא תורם לעמוד בתא הנאשמים.

★ ★ ★

פארז אל-ג'מאלי, שר החוץ העיראקי בפרוץ ההפיכה, נשבע בקול דקיק ונרגש לומר רק את האמת.

שר החוץ בכנים

אל-ג'מאלי, אשר נתפס למחרת ההפיכה בשעה שניסה לברוח מעיראק כשהוא מחופש כבדואי, נכנס לאולם המשפט כעד התביעה. לפני הכניסה מסיר קצין המשמר את אויקי הברזל מידיה.

"מה מקצועך?" שאל נשיא בית-המשפט. "פוליטיקה, היתה התשובה.

שאלות התובע הצבאי עברו לקשר נגד סוריה. "פרק זה של פוליטיקה לא היה נהיר לי", השיב אל-ג'מאלי. "באותה תקופה ייצגתי את עיראק באומות המאוחדות, כשאני נלחם למען הלאומיות הערבית, בפרשת סואץ. על התוכנית לת' קוף את סוריה קראתי רק בעתונות העולמית. כאשר חזרתי לבגדאד, ציחה עלי גורי אל-סעיד לפרסם הכתשה. זה כל חלקי בעניין זה."

קצין המודיעין יוסף מחמוד העיד כי היה אחראי לשיירת נשק, חלק ממשלוח גדול של 20 אלף כלי-ידיה, אשר נמסר לידי ראשי השבטים הסוריים בגבול עיראק. כיצד מומנה הפעולה, הסביר שר האוצר לשעבר ח'ליל כנה: "בתקציב משרד החוץ היו רושמים סכומים עצומים בסעיף, הוצאות לעזרת המחתרת באלג'יריה. אלה רק יודע למי בדיוק ניתנה עזרה זו. לי לא היתה שליטה על סכומים אלה."

תכונה משותפת אחת היתה לכל העדים: זכרון חלש מאד. עד כדי כך, שכאשר נשאל עבדאללה בכר, מנהל הטכס של חצר המלך, אם הכיר את אריב אל-שישקלי, רודנה המודה של סוריה, השיב בתמיהה רבה: "שישקלי? שישקלי? נדמה לי ששמעתי את השם הזה באיזה מקום... מי הוא, בעצם?"

העורך היהודי

גיאק שאול, העורך היהודי של העתון הממלתי עיראק טיימס, הוא האזרח היחידי בבית-הסוהר.

הקצונה בחוץ

בחצר זו מקבלים הקצינים העזורים את ארוחת-הצהרים שלהם. המיטה, אשר ממנה הוסר המזרון, משמשת שולחן. בסירים המונחים על הרצפה, משמאל, הובא האוכל לקצינים עליידי בני משפחותיהם.

אל-דאעייסתאני, סגן הרמטכ"ל לשעבר, והנאשם העיקרי בתיכנון פעולה צבאית נגד סוריה. הגבר הרזה, בעל ההופעה הנאה, ישב בפגימה על מיטתו, שקוע בכתובה מהירה על נייר-מכתבים כחול. "למי האגרת התמודה?" שאל המצרי.

"אלה לא זכרונות אהבה", השיב אל-דאעייסתאני, בן אחת המשפחות בעלות ההשפעה הרבה ביותר בפוליטיקה העיראקית, "אלה ראשי-פרקים לנאום ההגנה שלי בפני בית-משפט המהפכה". הסתבר כי אף פרקליט לא היה מוכן להגן על סגן הרמטכ"ל המודה, ובית-המשפט הצבאי היה נאלץ למנות עורך-דין שיטול על עצמו את ההגנה.

★ ★ ★

ה אסיר השני היה חביב קטן. תפקידו בקשר נגד סוריה היה להוביל נשק לגבול העיראקי-סורי, ומסי' רתו ל"בוגדים" הסוריים, ליד רוטבה. כאשר נשאל על תפקיד זה, השיב בכעס: "זה שקר! אמנם הובלתי נשק לרוטבה, אך לא לבוגדים אלא לנציגי המחתרת האלג'ירית, הנלחמת בכובשים הצרפתיים".

גם הגנרל מוחמד רפיק עארף, הרמטכ"ל לשעבר, נמנה על יושבי אל-מדין. בפיו היתה תשובה אחת בלבד: מוש אערף (לא יודע), דבר שנתן הזדמנות לכתב המצרי להתבדח: "הלא אתה עארף, כיצד יכול להיות שאתה פתאום מוש עארף?"